

Öige

Gült-rannat

1916.

W. Ehrenpreis' mitt. Tallinnas

Sündinud asjade ajaarw.

Wene riik rajatakse	862	"
Kanuti Päba heitis Gesticmaa Daani riigi alla	1075	"
Sakslastel tulewad Liivimaaale	1168	"
Katoliitu-usk tuleb meie maale	1208	"
Daani kuninga Waldemar II ehitab Tallinna linna	1222	"
Rakwere linn asutatakse	1224	"
Saapsalu linn asutatakse	1228	"
Kaude linn asutatakse	1270	"
Gesti rahwa viimane wastuhakkamine	1343	"
Evangeliumi-usu ülesõdimine	1517	"
Orbuwalitsuse lõpp, Poola aja hakatus	1561	"
Gesticmaa saab Rootsi alla	1561	"
Liivimaa langeb Rootsi alla	1629	"
Kodumaa saab Wene walitsuse alla	1710	"
Aleksander I linnitab Gesticmaa talurahwa priiks	1816	"
Aleksander I lasab Liivimaa talurahwa priiks	1819	"
Digeuski tuleb meie maale	1841	"
Krimmi sõja hakatus	1853	"
Berno Postimees ilmub J. W. Janseni juhatusel	1857	"
Wahhabele antakse omawalitsus	1866	"
Wene-Lürgi sõda	1877	"
Meie rahwatoolid jätatakse hariduseministriumi alla	1887	"
Uueb lohtub rüel 5 meie maale	1888	"
Wene-Jaapani sõda	1904	"
Wabaduse manifest	1905	"
Õnnene riigivolikogu kutsutakse kokku	1906	"
Teine ja kolmas riigivolikogu kutsutakse kokku	1907	"
Neljäs riigivolikogu kutsutakse kokku	1912	"

Õige Kalender 1916

aasta peale.

Kümnnes aastakäik.

Sel aastal on 366 päewa.

Märkide seletused.

☉ noor kuu.

☽ esimene weerand.

☾ täis kuu.

☽ wiimne weerand.

f. = kell; m. = minut; p. = päew; e. l. = enne
lõunat; p. l. = pärast lõunat. Nimele taga: m. =
meesterahwas; n. = naisterahwas; * Wene kiriku püha.

** K. = onu ja suured pühad.

Aasta-ajad.

Pewade alg. 8. märtsil. — Suwi alg. 8. juunil. —
Sügise alg. 11. septembril. — Talw alg. 9. detsembril.

Päikese ja kuu warjutamised.

1916. a. on 3 päikese ja 2 kuu warjutust, millest
meil mitte ühtegi näha ei ole.

I. Jaanuar.

Wana kalender.	uus r.	Mälestuse ja tähtpäewad.
----------------	--------	--------------------------

Määri päew. Luuk. 2, 21. Kristuse ümberlõikamisest.

**1	Keede	14	Uus aasta R. G.
2	Laup.	15	[Malm 1901.

Matt. 2, 1—16. Jeesuse ristimisest.

3	Pühap.	16	
4	Esmasp.	17	
5	Teisip.	18	[A. M. Supel 1819.
**6	Reitn.	19	Kolmekuninga päew.
7	Neljap.	20	
8	Keede	21	
9	Laup.	22	

1. pühap. Kolmekuninga v. Luuk. 2, 41—52.
Jeesuse lapse põlwest.

10	Pühap.	23	Paawli päew.
11	Esmasp.	24	
12	Teisip.	25	
13	Reitn.	26	
14	Neljap.	27	Korjuse päew.
15	Keede	28	
16	Laup.	29	

Kudas inimesed, kellel wanemate suureb rüütused
 heale järjele wõitwad saada, selleks annab kõige
 paremat juhatusi
 G. G. Kuiga toimetand „Omari jäul edasi”. Hind 80 kop.

Nääri-fuu.

31 p.

2. pühap. Kolmetuninga p. Joh. 2, 1—11.
Kaana pulm.

17 Pühap.	30	Tõnise p. Dr. Weste
18 Esmasp.	31	[* 1848.
19 Teisip.	1	
20 Keisn.	2	Jabiani ja Sebastiani
21 Koljap.	3	
22 Keede	4	
23 Laup.	5	

3. pühap. p. Kolmetuninga p. Matt. 8, 1—13.
Sõja pealik.

24 Pühap.	6	Hans m.
25 Esmasp.	7	Baawli ümberp. p.
26 Teisip.	8	Sammu m.
27 Keisn.	9	Taala n.
28 Koljap.	10	
29 Keede	11	
30 Laup.	12	

4. pühap. p. Kolmetuninga p. Matt. 8, 23—27.

31 Pühap.	15
-----------	----

Päite tõusjed :

Läheb looja:

1. Kuupäewal tell	8 52 m.,	tell	3.55 m.
11. " "	8.36 "	" "	4.18 "
21. " "	8.16 "	" "	4.39 "

Suurel. Bernhard Sellermannil tulewitu roman. Kõledast töö edes
 nemilest tulewitus, kus Atlandi okeani alt läbi Amerikast Euroopasse
 tunnelit kaawatatakse. Armasuuse-lood juurteõstusjes juu. S. 150 fop.

II. Weebruar.

Wana kalender.	Uus t.	Mälestuse- ja tähtpäewad.
1 Esmasp.	14	
*2 Teisip.	15	Rüünla päew.
3 Keskn.	16	[Maarja puhastuse p.
4 Neljap.	17	
5 Keede	18	
6 Laup.	19	Toora päew.

5. pühap. p. Kolmekuninga p. Matt. 13, 24—30.
Umbrohust.

7 Pühap.	20	E. Ahrens 1863.
8 Esmasp.	21	Luuwalu-päew.
9 Teisip.	22	Waalus m. S. Neus
10 Keskn.	23	Olli n. [† 1876.
11 Neljap.	24	
12 Keede	25	Ilmar m.
13 Laup.	26	

8. pühap. enne Ri tuse illest. p. Lut. 8, 4—15.
Kullmajast.

14 Pühap.	27	8 pühap. e. Kr. ül. p.
15 Esmasp.	28	Keitsi-p. Tiina päew.

Dr. Bernsteini Täheteaduse põhjusõpetused. Ilmatehade üli-
rühmitse lord ja muud, mis täheteadus seni on wälja uurinud ja
tindlats teinud. Pind 60 top.

16	Teisip.	29	
17	Kesk.	1	
*18	Neljap.	2	
*19	Reede	3	Pärisorjuse laotam. Wenem. 1861
*20	Laup.	4	Wõinädal. ●

Paastu pühapäew. Lut. 18 31—43. Kristuse kannat.

21	Pühap.	5	Paastu püha. Lehte n.
22	Esmasp.	6	Peetri päew.
23	Teisip.	7	Wastla päew.
24	Kesk.	8	Tuha päew. Madise p.
25	Neljap.	9	[Fr. J. Köhler s. 1824.
26	Reede	10	[A. W. Supel s. 1737.
27	Laup.	11	☉ [Liisa n.

1. pühapäew paastus. Matt. 4, 1—11.
Kristust kiustatse.

28	Pühap.	12	1 p. paastus.
29	Esmasp.	13	

Päite tõuseb:

Läheb looja:

1.	kuupäewal kell	7,52 m.,	kell	5,04 m.
11.	"	7,27 "	"	5,29 "
21.	"	7,07 "	"	5,55 "

Inglisemaa. D. Saturini järelle Ebnard Birgo. P. 30 l. Sellest
 võib selge pildi saada, kuidas ülemuste wõim tahanes ja tubas rah-
 was omale riigi wallitsemise ügusest osa haflas saama.

III. Märts.

Vana kalender.		uus t.	Mälestuse- ja tähtpäevad.
1	Teisip.	14	
*2	Keskn.	15	Palwe p.
3	Kelhap.	16	D. W. Masing † 1832.
4	Keebe	17	
5	Laup.	18	
2. pühap. paastus. Matt. 15, 21—28. Kananea naesest.			
6	Pühap.	19	
7	Esmasp.	20	C. K. Jakobson † 1882.
8	Teisip.	21	Kevade alg.
9	Keskn.	22	
10	Kelhap.	23	
11	Keebe	24	
12	Laup.	25	Taliharja päev.
3. pühap. paastus. Luut. 11, 14—28. Kurja waimu wälja ajamisest.			
13	Pühap.	26	Wilma m.
14	Esmasp.	27	Kuuta n.
15	Teisip.	28	
16	Keskn.	29	Truuta-p.
17	Kelhap.	30	

Majapidaja käsitsemine. Wistapude rawitsemiseh. Kuuftõnnitute
 tarwitamisest maapõhja ja wihelortide järele. Wastate kaswatus.
 Loomade kuumamine. Wiimalehna äratundmisest jne. Sind 25 kop.

Paastufuu.

31 p.

18 Keede	31	J. J. Wiedemann * 1805.
19 Laup.	1	

4. pühap. p. Joh. 6, 1—15. 5000 mehe söötmisest.

20 Pühap.	2	
21 Esmasp.	3	Pendise p.
22 Teisp.	4	E. Ahrens * 1803.
23 Keeltn.	5	
24 Keeljap.	6	
**25 Keede	7	Paastu Maarja p.
26 Laup.	8	Lüüvim. Geßl. wab. 1819.

5. pühap. p. Joh. 8, 46—59. Jeesust wisatasse siwibega.

27 Pühap.	9	
28 Esmasp.	10	
29 Teisp.	11	
30 Keeltnäd.	12	
31 Keeljap.	13	

Päike tõuseb: Lähed looja:

1. kuupäewal kell	6,45 m.	kell	6,18 m.
11. "	6,14 "	" "	6,44 "
21. "	5,45 "	" "	7,08 "

Salmene ja waimulik. Kas inimene on enam kui teheline olemus
 üht? Mis tuju on inimese hingel? Kolmas osa karutab tus waimu-
 lilm on. Wanemad ja uuemad arwamised selle kohta. Hind 1 rbl.

IV. Aprill.

Wana kalender.	uus l.	Mälestuse- ja tähtpäevad.
1 Keede	14	Karjalaskmise p.
2 Laup.	15	Koidu n.

Palmipuude püha. Matt. 21, 1—9. Jeesus sõidab Jerusalemma.

**3 Pühap.	16	Palmipuude püha.
4 Esmasp.	17	Ambruse päev.
5 Teisip.	18	
6 Keisn.	19	Juuli n. Kullero m. ☉
**7 Neljap	20	Suur Neljap.
**8 Keede	21	Suur Keede.
9 Laup.	22	[H. J. Fählmann † 1850.]

Kristuse ülestõusmise püha. Mart. 16, 1—8.
Kristuse ülestõusmisest.

**10 Pühap.	23	1. Ülest. p. J. Köler
**11 Esmasp.	24	2. Ülest. p. [† 1899.]
*12 Teisip.	25	3. Ülest. p. C. J. Kun-
13 Keisn.	26	[der † 1888.]
14 Neljap.	27	Künni päev.
15 Keede	28	J. Rosenplänter.
16 Laup.	28	Linnu ristid p.

Tervikine tobu väärnõuad l. Tervishoiu ja majapidamise ju-
 hatusele. S i u : Peaasjad termiseõpetuse. Were ringkätt. Sängamine.
 Sige tee põllumajanduslikest küttusest wallapeaajemiseks. Smb 30 l.

Jürikuu.

30 p.

1. p. p. Kr. ülestõusm. püha. Joh. 20, 19—31.
Üstmata Toomafest.

17	Pühap.	30	Made n.
18	Esmasp.	1	
19	Teisip.	2	Hella n.
20	Kesk.	3	Meidi n.
21	Keljap.	4	
22	Keeede	5	
**23	Laup.	6	Kr. pr. np. Jüri p.

Kalvat näd. | 9. kalvat

2. p. p. Kr. ülestõusm. püha. Joh. 10, 11—16.
Heast tarjafest.

24	Pühap.	7	Lehe ristli p.
25	Esmasp.	8	Markuse p.
26	Teisip.	9	Uuli n.
27	Kesk.	10	Pilgu n.
28	Keljap.	11	Loode n.
29	Keeede	12	
30	Laup.	13	

nädal. | 8. kalvat

Päike tõuseb:

Läheb looja:

1.	kuupäeval kell	5.13 m.	kell	7.34 m.
11.	"	4.45	"	7.57 "
21.	"	4.19	"	8.20 "

Põllumajandusele tarvilik on tegeliku põllumehe kirjutatud „Põllu-
raamatu õpetus“, hind 20 kop. Müüjalaltiseja S. Brand on wälja
andnud, mis targemate õpetustest oma lastele waral jändsaks on leidnud.

V. Mai.

Vana kalender.		uus l.	Mälestuse- ja tähtpäevad.	
3. p. p. Kr. ülestõusmise pühap. Joh. 16, 16—23. lirikeseft ajast.				
1	Pühap.	14	Wolbri eht Wilipusep.	ndbal. 7. Filioi-
2	Esmasp.	15		
3	Teisip.	16	Kristi leidmise p. ☉	
4	Keskn.	17	J. W. Jansen f. 1819	
5	Keljap.	18	D. M. Weste † 1890	
**6	Keede	19	Keisri hra f. p.	
7	Laup.	20		
4. p. p. Kr. ülestõusm. püha. Joh. 16, 5—15. Kristuse lahjumisest				
8	Pühap.	21		ndbal. 6. Filioi-
*9	Esmasp.	22	Rigula päew.	
10	Teisip.	23		
11	Keskn.	24	☉	
12	Keljap.	25		
13	Keede	26	Mesite n.	
**14	Laup.	27	Kroonimise-p.	
5. p. p. Kr. ülestõusm. püha. Joh. 16, 23—30. Sigeft palumisest.				
15	Pühap.	28	Elwi n.	ndbal.
16	Esmasp.	29	Endel n.	

S. Põhmat selgemat juhatusit soharimise tohta saab raamatulest: J. Bloompun „Tegelid soharimise“, mis tõigest 10 top. matjab ja kus mitmeaastaste lastele tagajärjed ja tulud alles on antud.

Leheküü.

31 p.

17	Teisip.	30	
18	Reisn.	31	Teritu päew.
**19	Reisjap.	1	Taewaminem.püha
20	Reede	2	Ville n.
21	Laup.	3	Maali n.

5. talu-

6. p. p. Kr. ülestõusm. püha. Joh. 15. 26—27.
Rõõmustajast.

22	Pühap.	4	Gest. Gestl. wab. 1816.
23	Esmasp.	5	[Luce † 1842.
24	Teisip.	6	
**25	Reisn.	7	Reisri pr. f. p.
26	Reisjap.	8	[Urbani p.
27	Reede	9	Wilt m.
28	Laup.	10	Siila n.

nädal. | 4. talu-

Relipiühi. Joh 14, 23—31.
Pühast waimust.

**29	Pühap.	11	1. Relipiühi p.
**30	Esmasp.	12	2. Relipiühi p.
*31	Teisip.	19	3. Relipiühi p.

nädal.

Päite rüüseb:

Päheb looja:

1.	kuupäewal	tell	3.52 m.,	tell	8.45 m.
11.	"	"	3.32 "	"	9.05 "
21.	"	"	3.15 "	"	9.25 "

Rõige parema „Loomade arstiklise õpetuse“ on Wirtu ja Kärwade maa loomatõhter M. Dreumann kirjutanud. Seal on 1611 loomade haigusel teletatud ja haiguse rohulidhed antud. P. 80 r.

VI. Juuni.

Wana kalender.	uus r.	Mälestuse- ja tähtpäewad.	
1 Keisn.	14		3. tähtsi
2 Keisap.	15		
3 Keede	16	Armi n.	
4 Laup.	17	Helmi n.	
Kolmainu Jumala päha. Joh. 3, 1—15. Uuesri sündimisest.			
5 Pühap.	18	Saale n.	nõbal.
6 Esmasp.	19	Sinna n.	
7 Teisip.	20	H. Stahl † 1657	2. tähtsi
8 Keisn.	21	Curwe alg. Meedar:	
9 Keisap.	22	[duse p. ©	
10 Keede	23		
11 Laup.	24		
1. p. p. K. J. päha. Luut. 14, 19—31. Nikkast mehest.			
12 Pühap.	25		nõbal.
13 Esmasp.	26	J. Jung † 1900	
14 Teisip.	27		1. tähtsi
15 Keisn.	28	Wiidi päew.	
16 Keisap.	29	Wirga n.	
17 Keede	30	Lüli m.	
18 Laup.	1	Sooni n.	

Rootsi ajumise kuu. Hind 15 kop. Opetab piltidega näituste
 waral lähilise aia ja ajumise tähte, ta nelle tes seda ennem lugugi
 ei osta.

Jaanikuu.

30 p.

2. p. p. R. J. püha. Luul. 14, 16--24.
Suurest õhtusöömaajast.

19	Pühap.	2	Laas m.
20	Esmasp.	3	Hilja n.
21	Teisip.	4	Tiit m.
22	Keisn.	5	Hüie n.
23	Keljap.	6	
**24	Keede	7	Jaani päew.
25	Laup.	8	

17000

3

3. p. p. R. J. püha. Luul. 15, 1—10.
Kadunud lambast.

26	Pühap.	9	
27	Esmasp.	10	7 magaja päew.
28	Teisip.	11	
*29	Keisn.	12	Peetri-Paawli p.
30	Keljap.	13	Paawli mäl. p.

Päite tõuseb:

Läheb looja:

1.	kaupäemal	kell	3,06 m.	kell	9,42 m.
11.	"	"	3,10 "	"	9,40 "
21.	"	"	3,14 "	"	9,38 "

Gestiina 300 aasia eest. Kirj. M. Riviatalune. Sünd 60 top.
 Kujutus Poola aja lõpust ja Rootsi ajast meie maal. Maa- ja linna-
 rahwa seiklused, seikluste wahed, hädad ja rumalused wanal ajal.

VII. Juuli.

Vanal kalender.	Uust.	Mälestuse- ja tähtpäevad.
1 Keede	14	J. W. Jannsen † 1890.
*2 Laup.	15	Heina-Maarja p. (B)

4. p. p. R. J. püha. Luul. 6, 36—42.
Armulikust olekust.

3 Pühap.	16	
4 Esmasp.	17	Ufo m.
5 Teisip.	18	Piire n.
6 Keisn.	19	Willa n.
7 Neljap.	20	
8 Keede	21	Loit m.
9 Laup.	22	(C)

5. p. p. R. J. püha. Luul. 5, 1—11.
Kohlest kalasaagist.

10 Pühap.	23	7 wenna p. J. Hurti
11 Esmasp.	24	[* 1839.
12 Teisip.	25	J. H. Rosenplänter* 1782.
13 Keisn.	26	
14 Neljap.	27	Mareti- ehk Karuse-päev.
15 Keede	28	G. R. Jakobson * 1841.
16 Laup.	29	Apostl. laht. p.

Majapidamise ja teedukooli on kõige tarvilisem saamat perepida-
 jatele, kui ka neidubele ja nooritutele kes sõõgluwalmistamises toha-
 wad ebasit jõuda. Suure „Teedukooli“ hind on 150 t., wälisem 80 t.

Seinakuu.

31 p.

6. p. p. A. J. püha. Matt. 5, 20—26.

Warišeri õigusest.

17	Pühap.	30	U. Kunileid † 1875. ●
18	Esmasp.	31	
19	Teisip.	1	
20	Rešn.	2	Eliase päew.
21	Rešp.	3	
**22	Keede	4	Reisriema n. p.
23	Laup.	5	

7. p. p. A. J. püha. Mart. 8, 1—9.

4000 mehe sõdmisest.

24	Pühap.	6	
25	Esmasp.	7	Jakobi päew.
26	Teisip.	8	Anu päew.
27	Rešn.	9	AdrianBergenius †1706.
28	Rešp.	10	
29	Keede	11	Olewi p. [† 1886.
**30	Laup.	12	Uurp. f. p. L. Koidula

8. p. p. A. J. püha. Matt. 7, 15—23.

Wale prohwetitest.

31	Pühap.	13
----	--------	----

Päite tõuseb:

Läheb looja:

1.	kuupäeval kell	3,29 m.	kell	9,25 m:
11.	"	"	3,49 "	" 9,05 "
21.	"	"	4,09 "	" 8,45 "

Terwisehõtu sõnaraamat maksab ainult 15 kop. ja omelt on sel-
 les iga haiguse kohta lähilene juhatus, mis häda korral teha ja rüda
 ravitseb.

VIII. August.

Wana kalender.	1. I. Ius	Mälestuse ja tähtpäewad.
1 Esmasp.	14	Beetri ahelate p.
2 Teisip.	15	
3 Keisn.	16	
4 Koljap.	17	Kauna n.
5 Keede	18	
*6 Laup.	19	Krist. äraselet. p.

9. pp. R. J. p. Luuk. 16, 1—9. Ülestõusest majapidajast.

7 Pühap.	20	Rangus m.	☾
8 Esmasp.	21	Mõrge n.	
9 Teisip.	22		
10 Keisn.	23	Lauritsa p.	
11 Koljap.	24	Uusi n.	
12 Keede	25		
13 Laup.	26	J. K. Kreuzwald † 1882.	

10. p. p. R. J. p. Luuk. 19, 41—48. Jerusalemma rikkumisest.

14 Pühap.	27		
15 Esmasp.	28	Kuikli-Maarja p. ●	
16 Teisip.	29	Armas m.	

Loobuse imeb. Beatiid loobusewallast. Tõlkinud N. Hansen. S. 125 l. Wäljaõistud imelid ja sügawalt huwitawad nähused loobusest.

Lõituseknn.

31 p.

17	Reßkn.	30	Warju n.
18	Reßjap.	31	Dr. J. Karell † 1886
19	Reede	1	
20	Laup.	2	Waade n.

11. p. p. R. J. p. Luul. 18, 9—14. Wariferist ja
tölnnerist.

21	Pühap.	3	Mihkel m.
22	Esmaõp.	4	Weera n.
23	Teisip.	5	
24	Reßkn.	6	P ä r t l i p.
25	Reßjap.	7	Johannes m.
26	Reede	8	Kaie n.
27	Laup.	9	

12. p. p. R. J. p. Mart. 7, 31—37. Hakastajast
Samaria mehest.

28	Pühap.	10	Leo Tolstoi *1828.
*29	Esmaõp.	11	Johan surma p.
*30	Teisip.	12	Aleks Newski p.
31	Reßkn.	13	

Wäite tõuseb:

Läheb looja:

1.	kuupäewal	teell	4,33 m.,	teell	8,19 m.
11.	"	"	4,54 "	"	7,49 "
21.	"	"	5,22 "	"	7,20 "

Siide süü. Henry Grebille roomar. Sünd 50 l. Wene pärisorjuse kole-
 duksest. Kurnatud talupoegade hingewalu, wiha ja meeletunnist. Siin ilmus
 wenekeelne „Mähtra sõda“.

IX. September.

Vanal kalender.	uus r.	Mälestuse- ja tähtpäevad.
1 Neljap.	14	Mangu m.
2 Keede	15	Wilgu n.
3 Laup.	16	

13. p. p. R. J. p. Luul. 10, 23—37. Galastajast Samaria mehest.

4 Pühap.	17	
5 Esmasp.	18	Juta n.
6 Teisp.	19	
7 Keskn.	20	
*8 Neljap.	21	Usfi = Maarja p.
9 Keede	22	Walwe n.
10 Laup.	23	

14. p. p. R. J. p. Luul. 17, 11—19. Piibeli tõbisest.

11 Pühap.	24	Sügise algus. R. A. Herzmann s. [1851.]
12 Esmasp.	25	Kiide n.
13 Teisp.	26	
*14 Keskn.	27	Kristi ülendam. p.
15 Neljap.	28	
16 Keede	29	Miilu n.
17 Laup.	30	Kaupo m.

Mielu ja armastus. Kuulsa Rootsi naisterjanilu Ellen Fly
 tähtsam kirjatöö selle tähtpäevale, kuhu abielu asiad uuema ilma
 waate järele torraldada tuleksiwad. S. 1.25 kop.

15. p. p. R. J. p. Matt. 6. 24—34. Manitsemisest.

18 Pühap.	1	
19 Esmasp.	2	
20 Teisip.	3	
21 Keeltn.	4	Matteuse päev.
22 Kolmap.	5	
23 Keede	6	
24 Laup.	7	Johannese saam. p.

16. p. p. R. J. p. Luut. 7, 11—17. Raini linna
furnust.

25 Pühap.	8	
*26 Esmasp.	9	Ap. Johannese p.
27 Teisip.	10	
28 Keeltn.	11	
29 Kolmap.	12	Mihkli p.
30 Keede	13	Jate n.

Päite tõuseb:

Läheb looja:

1. kuupäeval kell	5.46 m.,	kell	6.48 m.
11. " "	6.11 "	" "	6.17 "
21. " "	6.34 "	" "	5.47 "

Maailma põlemine. Eugen Benardi roman niisugusest juhumisest, kui meie maa mõne vähema ilmetõhaga lootu puutuks ja tuba inimelejuugu põgeneb ja ärapädamist otsib. Hind 50 kop.

X. Oktober.

Wana kalender.

uus r.

Mälestuse- ja tähtpäewad.

1 Laup. | 14 | Maarja kaitj. ja eest p.

17. p. p. R. J. p. 14, 1—11.

Weretõbiest.

2 Pühap. | 15 | Lõituse püha.

3 Esmasp. | 16

4 Teisip. | 17

*5 Restn. | 18 | Uujärjep. n. p.

6 Kolmap. | 19 | Maali n. ©

7 Keede | 20 | Kulle n.

8 Laup. | 21 | Kooli n.

18. p. p. R. J. p. Matt, 22, 32—46.

Mammonast.

9 Pühap. | 22 | Juuli n.

10 Esmasp. | 23

11 Teisip. | 24 | Anni n.

12 Restn. | 25 | Hoole n.

13 Kolmap. | 26

14 Keede | 27 | Kolletamise p.

15 Laup. | 28

19. p. p. R. J. Matt, 9, 1—8.

Salmatust.

16 Pühap. | 28 | [manif. and. p.

*17 Esmasp. | 30 | Vorki p. Konstitutsioni

Ploompuu abits ehk Eugeniise õpetus on kõige uuema ja tergetema õpetuse
 järele tõlku seatud. Tema järele hakkavad lapsed kõbuga õppima, sest selles
 et ole igawaid mõteta sõnu waid õpinine algab kõhe jutustusega. S. 20 top.

Winafuu.

31 p.

18	Leisip.	31	Ufu puhast. Siimimaal.
19	Keisn.	1	[Luufaje=p.
20	Keljap.	2	A. Bergenius f. 1663. D
*21	Keede	3	Keisri tr. p. ast.
*22	Laup.	4	Kaasani Maarja p.

20. p. p. R. J. p. Matt. 12, 1—14.
Pulmariidest.

23	Pühap.	5	Ufup. p. Gestimaal.
24	Esmaasp.	6	Wõidu n. [Dilme n.
25	Leisip.	7	
26	Keisn.	8	
27	Keljap.	9	
28	Keede	10	D. W. Masing f. 1763. (28)
29	Laup.	11	[Siimon Juudas.

21. p. p. R. J. Matt. 4, 47—54.
Kuninga pojast.

30	Pühap.	12	Koofi
31	Esmaasp.	13	Kuuli n.

Päite tõused:		Läheb looja:	
1.	kuupäew kell	6.55 m.,	kell 5.20 m.
11.	" "	7.20 "	" 4.52 "
21.	" "	7.48 "	" 4.25 "

Soide alt. Nemirovitsh-Datshento jutustus Wene ametnikkude
 elust, larjeri tegemiseft Inc. Pind 50 kop. Jutus tulewad ja hiltu-
 tised Wene walitfufe „suured“ tegelased warjunimebe all ette.

XI. November.

Vanal kalender.	uus l.	Mälestuse- ja tähtpäevad.
1 Teisip.	14	Bühade päev.
2 Keisn.	15	Hingede päev.
3 Neljap.	16	Loode n.
4 Keede	17	Maimu n.
5 Laup.	18	

22. p. p. R. J. p. Matt. 18, 23—35.
Kavalast julusest.

6 Bühap.	19	J. Jung * 1831.
7 Esmasp.	20	[H u m a l a t e = p.
8 Teisip.	21	Viide n.
9 Keisn.	22	
10 Neljap.	23	M a r d i p. U. Kunileid
11 Keede	24	Martin piiskop. [*1845
12 Laup.	25	

23. p. p. R. J. v. Matt. 22, 15—22.
Rahast.

13 Bühap.	26	
**14 Esmasp.	27	Keisri ema s. p.
15 Teisip.	28	Tundus m.
16 Keisn.	29	Mart m.
17 Neljap.	30	

Otsivad. Uus põiem jutustus kula karilaste elust. Kirjutatud
 suvata Toom. Sünd 1 rbl. Moor kirjanik paljastab oma esimeses
 jutus suure julgusega tohti ja olusid, mis seni püütumata olud.

Salwekuu.

31 p.

18 Keede	1	Laie n.
19 Laup.	2	Liisabi p.

Surnute püha. Matt. 19, 13—26.

20 Pühap.	3	Surnute püha.
*21 Esmasp.	4	Maarja õhw. p.
22 Teisip.	5	
23 Keelkn.	6	Leemeti=p.
24 Neljap.	7	
25 Keede	8	Kadri päew.
26 Laup.	9	Anni n.

1. Kristuse tulemise püha. Matt. 21, 1—9.
Jeesus sõidab Jerusemma.

27 Pühap.	10	1. Kristuse tulemise p.
28 Esmasp.	11	Minni n.
29 Teisip.	12	
30 Keelkn.	13	Andrese p.

Päite tõuseb:

Läheb looja:

1. kuupäewal kell	8.13 m.,	kell	4.00 m.
11. " "	8.36 "	"	3.41 "
21. " "	8.56 "	"	3.28 "

Elu walmistused. Korraldab Holmi wõim. Pind 80 l. Mimi ütleb juba, et põnew jutustus elu tundma õppimiseks wäga sobane on. Saadusel on eluwalmistustega tegemist.

XII. Detsember.

Vanu kalender.	uus r.	Mälestuse ja tähtpäevad.
1 Neljap.	14	Rabri n.
2 Keede	15	Dhtus
3 Laup.	16	Nella m.

2. Kristuse tulemise püha. Luuk. 21, 25—36.
Viimse päeva tähtedest.

4 Pühap.	17	
5 Esmasp.	18	Suude n. [algus. ©
**6 Teisip.	19	Reisri hr. n. p. Talve
7 Keelk.	20	Tõnni p. [Nigula p.
8 Neljap.	21	Nigula Maarja p.
9 Keede	22	
10 Laup.	23	Alide n.

3. Kristuse tulemise püha. Matt. 11, 2—11.
Johannes wangitornis.

11 Pühap.	24	Leida n.
12 Esmasp.	25	L. Koidula * 1844.
13 Teisip.	26	L u u t s i n a p.
14 Keelk.	27	Kreuzwald * 1803.
15 Neljap.	28	[S. Kunder * 1842.
16 Keede	29	
17 Laup.	30	S. J. Wiedemann † 1887.

Sootufeta huffaminejad. Hermann Wangi roman. Sünd 1 rbl.
 Sujutab suurttigu perefondade tõbumemist ja tõrgema jehuse para-
 tamata huffaminefut.

Jõulukuu.

31 p.

4. Kristuse tulemise püha. Joh. 1, 19—28.
 Issanda ligiolemisest.

18 Pühap.	31	
19 Esmasp.	1	
20 Teisip.	2	J. H. Fählmann 1798.
21 Keeltn.	3	Tooma p.
22 Koljap.	4	
23 Keede	5	
24 Laup.	6	Adam ja Ewa.

Jõulu püha. Lut. 2, 1—14. Jeesuse sündimine.

**25 Pühap.	7	1. Jõulu p.
**26 Esmasp.	8	2. Jõulu p. S. Neus
**27 Teisip.	9	3. Jõulu p. [s. 1795.
28 Keeltn.	10	Süüta laste p.
29 Koljap.	11	
30 Keede	12	[Dr. J. Hurt † 1906.
31 Laup	13	Wana aasta õhtu.

Päite tõuseb:

Läheb looja:

1. kuupäeval	kell 9,11 m.	kell 3,22 m.
11. " "	" 9,17 " "	" 3,25 " "
21. " "	" 9,18 " "	" 3,35 " "

Kõrval Gobaril lasted. Johannes Wida roman. Hind 80 kop.
 Sõjapildid väljaspool lahinguplatšid, kus inimesed oma au ja
 waraga nagu haganad tuule käes.

L a a d a d.

Rubermangu-walitsuse käsu järele ei lubata laupäeval ega pühapäeval laata pidada, waid seda peab järgmisel äripäeval pidama.

Jaauuaris. Pärnus selle kuu wiimasel teisnäd. ja neljap. — 6. Dubowas kuni 1. weebr. — 7. Tartus 3 nädalat; Wõrus 3 päewa; Orgital 2 p.; Riias 3 p. — 8. Mehikoormas 1 p. — 10. Haapsalus 2 p.; Walgas 2 p.; Rastnal 2 p. — 11. Jõeleftmes, Riida kõrtsi j. 1 p. — 17. Koluweres 2 p. — 20. Raplas, Allo mõisa j. 2 p. — 27. Kallweres 2 p.; 29. Uue-Põltsamaal. — 30. Wolmaris 2 p.

Weebruaris. Pihulas esmasp. ja teisipäew. enne Wastlap. — 1. Baltiskis; 3. Reblastes 2 p.; Wiljandis 8 p.; — 4. Tartus 2 p.; Wõrus 1 p.; Rāginamāel, Suures Pähtrus 2 p. — 6. Paides 2 p.; Narwas 3 p. — 8. Walgas 2 p. — 12. Kuresaares 10 p. — 15. Wiljandis 3 p.; Riias 8 p.; Nina külas Matskiwi wallas. — 18. Jõhwis 3 p. — 18. Audrus. — 20. Disu mõisas 1 p.; Kiwiloo kõrtsi j. 2 p. — 22. Wõrus 8 p. — 23. Saaremaal, Orisaare mõisas; Sulema mõisas 2 p.; Hageris; Jisaku mõisas 2 p. — 24. Wana Kallenis; Kulinas 2 p. — 27. Umb-las 2 p. — 28. Saaremaal, Pilguse mõisas 2 p.

Märtis. Wolmaris, selle kuu esimesel esmasp. — Raplas, kuu esimesel esmasp. ja teisip.; Keilas, esmasp. pärast kolmandamot püha paastus; 1. Ostrowis 10 p.; Kõhijärwe Kitiel; Waimastweres, Sihi kõrtsi j.; wärmanni mõisas, Põllistmere kihelkon.; Polnas, Dubowa maatonnas 3 p. — 3. Pärnus, Kulli kõrtsi juures. — 4. Rastnas; Pühtitsas 1 p. — 5. Kallaste külas. — 7. Wäike-Ullilas 2 p. — 9. Saetwere mõisas 2 p. — Watla mõisas 2 p. — 10. Wõrus 1 p.; Wastnarwas 1 p.; Strāgowa kiriku juures 3 p.; Kuhjas; Põhijärwe Kitiel kõrtsi juures 1 p.; Leisis. — 11. Mõra mõisas, Tartu maak. — 12. Wäike Ullilas; Wõlbil. — 13. Wana-Pranglis; Kārgula Sulbi alewis 1 p. — 15. Saaremaal, Kellamāe mõis.; Paides 2 p.; Walguta

mõis. 1 p.; Märjamaal. — 16. Balgas. — 20. Sõrste Bustarul 1 p.; Wana-Antsla Hautal 1 p. — 23. Noofas, Rõuge kih. — 26. Waiwara mõisas 2 p. — 27. Uderna kõrtsi juures. — 28. Misso wallamaja j. Wastfeltina kihelt. Wõrumaal.

Aprillis. Wilhandis neljapäew pärast Vihavõtte pühi. — Pärnus lestinädalal ja neljapäewal enne Jüripäewa. — Vihulas neljapäewal pärast Vihavõtte pühi. — Ratweres esmaspäewal ja teisipäewal pärast Vihavõtte pühi. — Balmfes lestinädalal pärast Vihavõtte pühi. — Kose uuemõisas esimesel esmaspäewal ja teisipäewal pärast Jüripäewa. — 1. Musila alewis Tarwastus; Wastse-Pranglis, Koorwere kõrtsi j.; Sabukülas, Pikknurme kõrtsi juures. — 5. Koeru Breedi Wahul 2 p.; Nisfis. — 6. Luutsnitus 1 p.; Kilingi-Nõmmel 2 p. — 8. Riias 4 p.; Saaremaal, Pilguse mõisas 2 p. — 10. Wõrus 2 p.; Wafulas. — 11. Saaremaal. Uue-Lõwe mõisas. — 12. Sooniste-Hellamaal 2 p.; Kuristel, Suitsu kõrtsi juures. — 14. Saare mõisa Uhmardu kõrtsi j., Liwimaal. — 15. Krsübnuris, Sulaja kõrtsi j.; Kolga wallas, Liwal 2 p. — 16. Balgas 2 p.; Ahja Kärjal 2 p.; Waiatus. — 17. Wastse-Nõos 2 p. ja Wõru kreisis. Paanja wallas. — 18. Nisfis; Kergus, Pärnu maakonnas 1 p. — 19. Mamustes; Tõrwas 2 p. — 20. Kuhjas 2 p.; Muustatul 2 p.; Anija mõisas 2 p.; Kaareperas; Velles 1 p. — 21. Wolmaris 2 p.; Kawastu Noosal 2 p. — 23. Järwatandi mõisas 2 p. 25. Partsi mõisas, Põlwa kihelt.; Loorul, Rõuge kihelt. — 26. Hädemeestel 3 p.; Narwas 3 p. — 28. Misjus 1 p.; Kerwas. — 29. Katawere Pataste kõrtsi juures 2 p.

Mais. 1. Kähri Karilatsis 2 p. — 5. Sangaste kirikulõrtsi juures. — 9. Wõõbsus 1 p. — 10. Dubowas. — 12. Wõrus 1 p.

Juunis. 1. Wastse-Kuustes. — 10. Mustwees 3 p. — 11. Wõnnu linnas 2 p. — 12. Märjamaal 2 p. — 14. W.-Põltsamaal. — 16. Woiste kõrtsi juures Tahkuranna wallas 3 p.; Ratweres 2 p. — 18. Balgas. — 20. Paibes 2 p.; Balmfes 2 p.; Riias aastalaat 3 nädalat;

Wõrus 1 p. — 21. Tartus 2 p. — 22. Wiljandis 2 p. —
27. Tarwastus 2 p.

Juulis. 1.—8. Leisis taubalaat. — Pärnus esimesel
juulituu tešnädalal ja neljapäeval. — 2. Kartsis 3 p. —
10. Kuresaares 10 p. — 15. Kuie. — 20. Riias 3 p.;
Pärnus aastalaat kuni 10. augustini. — 26. Wolmaris
1 p. — 28. Tali mõisas 1 p.

Augustis. 1. Säärel, Saaremaal 3 p. — 2. Tuha-
lane mõisas, Wiljandimaal. — 7. Moisaküla wakkali j. 2 p.
— 8. Urisaare f. Laiksaare w. 1 p. — 9. Koivalinnas
(Abjelis). — 10. Walgas. — 12. Saardes, Pati mõisas
3 p. — 15. Marienburis. — 18. Helmes 2 p.; Hääde-
meestel 3 p.; 21. Pootsis, Seli w. 2 p. — 24. Jamburis 3 p.;
Ruhjas; Wastsemõisas, Wiljandimaal 2 p.; Wastse-Mõos
2 p.; Taaliskwiiral. — 26. Wõrus 1 p.; Mõntos (Olbrükil)
Saaremaal. — 28. Kilingi-Mõmmel 3 p.; Lelles 1 p. —
30. Kaansus; Mehikoormas 1 p. — 31. Kolga-Jaani
kirikumõisas.

Septembris. Uuemõisas esimesel selle kuu teisip.
ja tešnäd. — Pärnus tešn. ja neljap enne Mihkli p. —
1. Jisatus 2 p.; Disus, Lõuri kih. 2 p.; Loode kõrtsi juures,
Kuresaare ligidal; Kaanitsas 1 p. — 2. Abjas 3 p.;
Tammistes, Pärnumaal. — 4. Käpinas; Uusnas. — 5.
Ruhjas; Sangaste kirikutõrtsi juures; Sindis 2 p.; Pikk-
järwe kõrtsi juures. — 6. Trageperes; Kergus 2 p. —
8. Tarius 3 p.; Saaremaal, Wõlupe kõrtsi j. 1 p.; Rõuges
1 p.; Põlwas 1 p. — 9. Kastnal, Pärnu maal; Kiwi-
Wigala poe j. 1 p.; Koivalinnas 1 p.; Saaremaal, Paju
mõisas. — 10. Saaremaal, Opi kõrtsi j. 2 p.; Järwalandi
mõisas 2 p.; Paides 2 p.; Sürgaweres 2 p.; Oldres 2 p.;
Muhu Wana-Salitses ja Suures mõisas 4 p.; Polnas 3 p.
11. Saaremaal, Koigi mõisas 3 p. — 12. Wana-Antsla
Gaulal 2 p. — 13. Põõraweres, Pärnu maal. — 14.
Loris 2 p. — 15. Watlas 1 p.; Kuresaares; Orgital 2 p.;
Põltsamaal 2 p. — 16. Kirepis 2 p.; Amblas 2 p. —
17. Wõru kreisis, Haanja wallas. — 18. Kolgas, Diwa

monopoli juures; Audrus 2 p.; Dudomas; Narwas; Rasinal 2 p. — 20. Wana-Wändras 2 p.; Laanemeisa mõisas 1 p.; Kawastus, Koosa kõrtsi j.; Keeni Tintsu kõrtsi j.; Heinastes 2 p.; Tõrwa alewis 2 p. — 21. Sännas; Baltistis 2 p.; Keolas; Wolmaris; Palmies 3 p. — 23. Kaiawere Pataste kõrtsi j. 2 p. — 24. Pihulas 3 p.; Wiljandis 2 p.; Wõrus 2 p.; Sutlemas 2 p.; Hageris. — 25. Saaremaal, Mustla mõisas; Arulas 2 p.; Kärdel, Konnu kõrtsi j. — 26. Puka mõisas, Tartum.; Tallinnas 2 p. — 27. Smawere mõisas, Wiljandimaal. — 28. Katweres 3 p. — 29. Leifis; Reblastes 3 p.; Keilas 2 p.; Tartus 2 p.; Kawanurmes 3 p.; Walgas 2 p.; Wastfeliinas 1 p.

Oktobris. Kaplas esimel reedel pärast Mihli-päewa. — 1. Grafweres 1 p.; Heinastes 3 p. — Nannus Kulli kõrtsi juures. — Jõhwis selle kuu kolmandamal esmaspäewal 3 p. — 4. Nuustakul 2 p.; Koloweres. — 5. Lohusuus 2 p.; Wõõbsus 1 p. — 6. Luutsnikus 1 p.; Larmastus 2 p.; Jõeleftmes, Riida kõrtsi juures; Laawine kõrtsi juures. — 7. Koeru, Breedi Waikul 2 p.; Hurmi mõisa Tille kõrtsi j. — 8. Haapsalus 2 p.; Laetweres 2 p.; Hummu's, Soe kõrtsi juures; Kuristel Suitsu kõrtsi juures. — 9. Kergulas, Sulbi alewis 1 p. — 10. Wasulas; Kõos 2 p.; Moostes 1 p. — 11. Krootuses; Laatres, Tartu maakonn. 2 p. — 12. Soonistes 2 p.; Sindis 1 p.; Wõrus 1 p. — 14. Saaremõisa Uhmardu kõrtsi juures Piwimaal. — 15. Pikkurme kõrtsi juures, Kursis; Oritu kõrtsi juures 2 p.; Käginamdel Suures Lähtrus 2 p.; Westi mõisas; Taageperas, Helme kihelkonnas 2 p. — 16. Ahja Kärjal 2 p.; Waiatu mõisa juures. — 18. Mõnistes 1 p. — 19. Kulina mõisas 2 p. — 20. Loofis, Lindora kõrtsi j. 1 p.; Kõusa kõrtsi juures, Kõusa Uues-Wändras 2 p.; Mõra mõisas. — 22. Misfis 2 p. — 23. Wana-Antsla Haukal 1 p.; Naanitse mõisas. — 24. Kassinurmes; Kõuges. — 25. Walgas; Elwas; Mustjalas. — 27. Ubernas. — 28. Jõgewa mõisas 1 p.; Misjus 1 p.; Walgas; Wolmaris 3 päewa. — 30. Kähri Karilatsis 1 päew.

Novembris. 1. Tartus; Märus 2 päewa. — 4. Pühtitsas. — 10. Wõrus 2 p.; Mustwee alemis 3 p.; Ruhjas 2 p.; Paides 2 p. — 13. Piltjärwe Kitle kõrtsi juures 1 p. — 15. Woltwetis 3 p.; Wigalas 2 p. — 20. Walgas 2 p. — 25. Wiljandis 2 p.; Wolmaris 3 p. — 28. Wõrus 1 p.; Umbla alemis 2 p.; Keilas. — 29. Wana-Wändras.

Detsembris. Pärnus teisknäd. ja neljap. pärast 3. Krist. tulem. püha. — 1. Wastnarwas 1 päew. — 3. Katweres 2 p. — 5. Pöörweres. — 7. Wööbius. — 8. Narwas 2 p. — 10. Krüüdneris, Sulaoja kõrtsi juures; Riias kuni 10 Määriluu päewani; Ruhjas. — Märjamaa kiriku juures 2 p. — 13. Wõrus 3 p. — 16. Paides 2 p. — 18. Mooste, Rauffis 1 p. — 20. Westi mõijas. — 15.—24. Walgas.

Sõjamälestused wanast heast ajast.

See oli aastal 1814 Pommerni sõjakäigu ajal. Rootsi wäed, nende seas ka Stoneni dragunid, seisid Saksimaal. Ühel ööl juhtus järelwaatuse-käigul wahi-ohwitser draguniga kokku, kes tahe kannu põletatud wiinaga laagri poolt tuli. Ohwitseri küsimise peale: kust? ja kuhu? wastas dragun: „Jah, asi on see, et üks preislane minu juurde tuli ja wiina tahtis osta. Nende wiin on väga halb. Noh, nii läksin ma siis ja wiin nendele praegu wiina.“

„Ja kes on siis praegu sinu asemel?“

„Noh, preislane muidugi!“ —

Üks teine dragun tuli sõjakäigu lõpul talusse tagasi, kust ta sõtta oli läinud, lastis pistolid oma kodu-sõudmisest teatades ja hüüdis seal juures: „Ma laadisin need pistolid, enne kui ma sõtta läksin, ja nüüd olen ma nad tühjaks lastnud. Minult üht tahan ma ütelda: kui keski sõjas rahu-armastaja tahob olla, nagu mina, siis wõib ta wäga hästi rahu-armastaja olla!“ —

Üks dragun sai wõitluses waenlasega kokku ja mõlema ratsaniku wahel tuli mõõga-kahewõitlus. Efiti andsid nad teineteisele hoopisid kõige kunsti nõuete järel, siis wõttis aga draguni wastane erakorralise löögi ette, mille peale wihasets-äänud dragun hüüdis: „Mis, ja ei wehkle mitte eeskirjade järel, sina kurat!“ — ja wägewa hoobiga purustas ta wastase pea.

Sõjasündmused.

Inglise sõjawäljalt Belgia piirilt kuuleme järgmise loo: Shoti sõjamehel oli kuul mõlemast jalast läbi läinud. Ta kaebas hirmsa walu üle ja palus seltsimeest, et teda laatsareti kantaks. Teine wõttisgi haawatu turjale ja läks temaga haigemaja poole. Aga wõitlus oli käre ja kuulisi langes kui rahet. Suurtükikuul tuli wingudes ja tõmbas kannetatul pea otsast. See sündis niisuguse kiirusega, et kandja midagi ei märganud. Ja nõnda

kandis soldat koorma haigemajasse, pani madratsi peale ja läks arsti kutsuma. See tuli ja kui nägi, misuguses seisukorras haavatu oli, ütles ta:

— Siin pole ju midagi teha, see on üsna ilma peata!

Sõjamees vihastas ja lirus:

— Näe nurjatumat, ja minule luiskas, et ainult jalad on wiga saanud.

* * *

Montenegrolased on tublid poisid, peale selle, et nad ostavad hästi püssidega ümber käia, ostavad ka hästi lõugu tarvitada nagu järgmine lugu tõendab.

Montenegro sõjamees jutustab serblasest seltsimehele wiimase lahingu juhtumisi austrialastega:

— Nagu üteldud, Austrialasi langes selles lahingus roodust 180 meest.

— Ja kui palju siis teid? — küsis serblane.

— Meid? — Meile sündis kaks juurde.

Montenegrolastel on palju naisi sõjas kaasas.

Дозволено военною цензурою.

W. Ehrenpreis'i trükk, Tallinnas.